

פברואר 2025

חג פורים - משמעות ההתחפשות בגיל הרך

ימי הפורים הקרבים ובאים מלאים בהתרגשות ובשמחה. אנו ההורים מקדישים זמן, מחשבה וגם כסף על מנת שילדנו יתחפש ויהנה מהחג. ילדים רבים נהנים מאווירת היצירתיות והמשחקיות בחג. ההתחפשות מאפשרת להם לממש את המשאלות הכמוסות שלהם, למשל להיות גיבורי על ליום אחד. ההתחפשות יכולה להיות גם אמצעי לילדים להתמודד עם פחדיהם, למשל להיות חיה טורפת או מכשפה.

לעומת זאת, ישנם ילדים שמביעים חשש להתחפש. חלקם יכולים להתרגש ולצפות ליום התחפשות, אך בבוקר לסרב להתחפש, למרות שהיו שותפים בבחירת התחפשות. חלקם מגיבים בבהלה כשהם רואים דמויות מוכרות, כמו הגנת, שנראות פתאום אחרת. אז מה קורה פה בעצם?

בימי השגרה אנו משדרים לילדנו יציבות, דואגים לדמויות מוכרות וחושפים אותם בהדרגה לכל דבר חדש שאינו מוכר. והנה - באים ימי הפורים, סביבת הילד הופכת צבעונית ורועשת, הגן מקושט בדמויות חדשות שאינן מוכרות, ברחובות מתנוססים מוקיוני ענק בצבעים סגוניים, מוסיקה מנוגנת בקול חזק, כולם הופכים את עורם ומשתטים. מסיכות ופרצופים מוזרים, ולעיתים מפחידים, ניבטים מכל עבר. לפתע פתאום, סביבת הילד המוכרת משתנה. יש ילדים ששינוי כה מהותי במראות, בקולות ובדמויות, עלול לעורר בהם בהלה.

חשוב לזכור כי הילד הצעיר טרם גיבש באופן מלא את הזהות העצמית שלו. עיצוב ה"אני" אצל ילדים צעירים נמצא בראשית דרכו (מי אני? מה אני? אני גדול? אני קטן? מה אני אוהב? מה נעים לי? כל אלה עדיין מבלבלים ולא ברורים לילד הרך). לפיכך, יש ילדים שעדיין קשה להם להיות "דמות" אחרת. הם חשים שאיבדו את הזהות שלהם ונותרים מבלבלים.

בנוסף, יש מרכזיות לחוויה התחושתית שמלווה את ימי החג. עומס גריה, רעש חזק, מסכה או תחפושת לא נוחים על הגוף, מגרדים, צמודים וכד' - עשויים אף הם להפריע לחלק מהילדים.

לבסוף, ילדים בגילאי 3-4 עדיין לא מבחינים כראוי בין דמיון למציאות, לכן יום התחפשות עשוי לעורר בהם פחד טבעי מדמויות דימיניות, כמו מפלצות ומכשפות. הילד עדיין אינו מבין שמפלצת היא רק בדימיון - ועשוי לחשוש מקיומה. חשוב לציין כי עם הגיל, כאשר היכולת הסימבולית והמשחק הדימיני מתפתחים, ילדים יוכלו להשתחרר, להבין את משמעות ההתחפשות וליהנות ממנה.

אז מה כדאי לעשות כדי לסייע לילד.ה להתחפש "ולשנות צורה"?

- אם התחפושת שנבחרה (בהסכמת הילד.ה או ביוזמתו.ה) כוללת צביעת הפנים, (כמו ליצן או "שוטר עם שפם") כדאי להקפיד על כמה כללים: עימדו מול המראה וצבעו בשלבים. אחרי כל קטע תנו לילד.ה זמן להתבונן ולהתרגל לדמות המשתקפת.
- מומלץ להלביש תחפושות פשוטות, נוחות ומינימאליסטיות. הן מספיקות כדי שהילד.ה ירגיש את חווית ההתחפשות. תחפושת נוחה מאפשרת לילד.ה חופש תנועה ויכולת לפשוט את הבגד כשיחפוץ בכך.

- מומלץ לתת לילד.ה את האופציה להתחפש, למדוד ולשחק בתחפושת כשבוע לפני "הרגע" המכריע. כך תוכלו למנוע משברים או התנגדויות של הרגע האחרון (מה שמוכר ונוח - עשוי להיות חביב ופחות מאיים).
- כדאי לשוחח מראש אודות תחפושות שונות שהילד עשוי לפגוש, ואף להתבונן יחד בתמונות של תחפושות.
- כדאי להכין ארגז תחפושות עם פריטים שונים בבית ותחפושות ישנות, בהם הילד.ה יכול/ה לשחק לאורך כל השנה.
- כהורים תוכלו בבית להתנסות מול הילד.ה בתחפושות שונות לפני החג. למשל, לעטות מסיכה ולהוריד, ולהסביר שנשאתם אותם הורים.
- קבלו בהבנה בקשה של הילד.ה שלא להתחפש או להתחרט לגבי התחפושת שבחר. זהו חגו של הילד. לעיתים ניתן להסתפק בפריט אחד מתוך התחפושת השלמה או אף לוותר על התחפושות השנה.

חג פורים שמח!

צוות הגיל הרך, השירות הפסיכולוגי חינוכי-התפתחותי-קליני – עיריית רחובות.